

Milieubewust naar school

- Door Koen Vandepopuliere -

September. De mars richting school is opnieuw ingezet. Leerkrachten maken een lijstje op met schoolbenodigdheden die hun leerlingen nodig hebben. Er zijn het papier, de pennen, stiften, ringmappen, handboeken; het transport naar en van school, het eten en drinken, en nog veel meer. Een mooie gelegenheid voor jongeren zich te oefenen in het leven op milieuvriendelijke wijze: enkele tips... voor de milieubewuste leerling.

⋮ *Ga voor een ringmap uit gerecycleerd karton met metalen hoekverstevingen.*

Groene boekentas

Verschijn aan de start met een 'groene boekentas'. Stop daarin, **om te beginnen, degelijke pennenzakken, meetlatten, potloodscherpers,... die niet na enkele maanden kapot zijn en in de vuilniszak belanden; verkies ze boven voorbijgaande** modesnuffjes en weinig kwalitatieve producten aan belachelijk lage prijzen. Een voorbeeld: kies een stevige houten of metalen lat en potloodslijper (die liefst tegelijk ongekleurd en ongeverfd is) boven een makkelijk breekbaar plastic prulletje. Ga ook voor niet-geverniste potloden. En kies een stevige, hervulbare balpen, in plaats van een wegwerp-exemplaar dat niet tegen een stootje kan. Prefereer stiften op basis van water of alcohol boven deze op basis van giftige solventen zoals xyleen of toluene. Vermijd eveneens een correctievloeistof met giftige solventen; het is beter netjes te doorstrepen. Maak, desnoods, gebruik een correctievloeistof, maar dan een soort op basis van water of alcohol; ook interessant zijn hervulbare correctiestrips. Ga tenslotte voor een ringmap uit gerecycleerd karton met metalen hoekverstevingen, en kies liever niet een type uit kunststof of geplastificeerd karton.

Op weg naar school

Het is een heel gedoe, 's morgens in de omgeving van een school, wanneer de bel rinkelt. Een wirwar van auto's, gestresseerde bestuurders die om het even waar stoppen of een overstekend kind op een haar na missen, en uitlaatgassen die de voertuigen te midden van de kinderen uitspuwen. Nochtans kan het anders. De school is namelijk vaak dichtbij. In plaats van

je met de auto naar school te laten rijden, zou je, mits akkoord van je ouders, afstanden tot één kilometer te voet kunnen afleggen, en afstanden van enkele kilometers met de fiets. Als je een van de jongere leerlingen bent, is het des te nuttiger je in groep te verplaatsen: da's veiliger, onder meer omdat chauffeurs sneller een groep zien dan een individu. Voor verdere afstanden maak je dan weer, als milieubewuste leerling, gebruik van het openbaar vervoer: bus, tram, metro, of trein.

Papier

Elk jaar gebruiken we per persoon ongeveer 100 kilogram papier. Nu is kringlooppapier milieuvriendelijker dan nieuw: er is minder water voor nodig, en minder hout, zodat minder natuur plaats moet maken voor productiebos. Wel kost het produceren van kringlooppapier evenveel energie als gangbare types. Maar het is nog het best voor het milieu is om, eenvoudig, minder papier te verbruiken. Dat kan op diverse manieren. Om te beginnen door te schrijven op voor- én achterkant. En door, bij langs één zijde bedrukt papier, het te hergebruiken als, bijvoorbeeld, kladpapier. Printen doe je dubbelzijdig, en bovendien met twee pagina's op één bladzijde. Het scheelt ook te kiezen voor dunner papier: zo weegt printpapier vaak 80 gram per vierkante meter, terwijl het doorgaans met minder kan. Let ook op de keurmerken. Zo is er 'Der Blaue Engel', dat garandeert dat het kringlooppapier op bijzonder milieuvriendelijke

⋮ *Ideaal is: stevig, van (liefst duurzaam, bvb. FSC-) hout, niet gevernisd.*

⋮ *Let op keurmerken. Ook bij papier.*

wijze is ontstaan: het stelt opvallend strenge eisen aan het soort oudpapier dat wordt gebruikt, aan de hoeveelheid (100 %, dus énkkel, oudpapier), en aan het ontinkten en bleken tijdens de productie. Ook zijn er keurmerken, met name FSC en PEFC, die moeten garanderen dat productiebos, waaruit papier wordt gemaakt, duurzaam is beheerd. Andere degelijke keurmerken zijn het Europees Ecolabel, Ecologo en Nordic Ecolabel. Tot slot: help bij het aanmaken van kringlooppapier uit oud papier, door gebruikt papier in de oudpapierbak te gooien.

Voedsel

In ons land is de kans groot dat je 'ecologische voetafdruk' voor één derde is te wijten aan je voedingskeuzes. De milieuschade daardoor is niet alleen het gevolg van alle afval (verpakkingen, restanten zoals fruitschillen,...), maar, vooral, van de productie en het transport ervan: daarvoor zijn energie, water, meststoffen en pesticiden nodig. Gelukkig, echter, bestaan er oplossingen. Zo kan je seizoensfruit uit België eten in plaats van gesuikerde en verpakte tussendoortjes, genre snoepgoed. En je kan boterhamdozen gebruiken, in plaats van je boterhammen in aluminium- of plasticfolie te verpakken. Goed is ook minder vlees en vis te eten. Vooral vlees eten we in België toch al veel meer dan goed voor is voor onze gezondheid, maar bovendien is de milieu-impact van die waren veel groter dan van plantaardige producten. Je zou zelfs kunnen overwegen regelmatig vegetarisch te eten: dan ben je, zoals steeds meer mensen in ons land, een 'flexitariër'. Tenslotte: neem niet meer levensmiddelen dan je werkelijk eet. Voeding ongebruikt weggooien, is milieuvriendelijk, en verspilling van voeding draagt bovendien bij aan hogere voedselprijzen wereldwijd-wat de velen met honger niet graag zien gebeuren...

Water

Je doet er goed aan meer kraantjeswater te drinken. Via een glas of/en drinkbus, bijvoorbeeld. Met wat geluk biedt de school het ook gratis aan: via drinkfonteinnetjes, in de refter, via de lavabo in de klas,... Wanneer het in de plaats komt van suiker- en vetrijke dranken, maak je bovendien minder kans daardoor zwaarlijvig te worden. Daarenboven verminderen drinkbussen en thermosflessen de nood aan verpakking, zodat fors minder afval ontstaat. Ook moeten dan minder fris- en andere dranken, samen met hun verpakking, met vrachtwagens naar school worden vervoerd. En het is nog goedkoop ook: leidingwater is ongeveer 200 keer goedkoper dan flessenwater. Maar de drinkbus kan je natuurlijk ook met andere zaken dan water vullen. Met thuis geperst fruitsap, bijvoorbeeld. En als je toch een fles meeneemt, is het best er een

⋮ *Kom met de fiets naar school, en vul je thermos met, liefst biologisch, fruitsap. Webster, het lieve, groene monster, zal je dankbaar zijn! (foto Stakeholder Media)*

te kiezen met statiegeld. Tenslotte: gooi geen laboratoriumproducten, via de gootsteen, in de riolering! Tenslotte bevindt zich ook daarin water...

Goed, gezond, beterkoop

'Milieubewust', of 'milieubewuster' naar school, is dus echt wel mogelijk. Bovendien is dat niet alleen goed voor onze nabije omgeving, en de planeet als geheel. Er zijn namelijk enkele aangename neveneffecten. Zo is het vaak gezonder en voorkomt het overgewicht. Ook helpt het om geld te besparen. Waardoor je in de zomervakantie enkele dagen langer in de Ardennen kan blijven, en het jaar erop een nog kwalitatievere (onder meer: niet snel stuk gaande) boekentas of laptop kan kopen. Dus... waarom niet?

LEZEN: DIGITAAL OF OP PAPIER?

Een vraag die ook in steeds meer scholen op de lippen brandt, is of digitaal lezen (op desktop, laptop, tablet, smartphone,...) nu beter is voor het milieu dan lezen op papier. Welnu, beide hebben voor- en nadelen. Neem papier. Dat is gemaakt uit hout, een hernieuwbare grondstof die het klimaat weinig belast. Maar voor zowel productie als transport ervan is veel energie nodig. Bovendien vergt de productie van een papieren boek of tijdschrift zowel land, water als chemicaliën. Lezen via een desktop, laptop, tablet of e-reader dan maar? Wel... dat is milieubelastend vanwege de chemicaliën en materialen (zoals kunststoffen en zeldzame aardmetalen) die nodig zijn voor de productie ervan. De zeldzame aardmetalen worden bovendien vaak gewonnen in landen waar de milieubescherming gebrekkig is. Dan is er nog de energie: er is er veel nodig voor productie en gebruik van het apparaat. Ook voor het dataverkeer is veel energie nodig: wereldwijd verbruiken dataservers intussen een enorme hoeveelheid elektriciteit. Uiteindelijk is het, bij afwegen van de voor- en nadelen van papier versus digitaal, zeer moeilijk uit te maken wat nu het milieuvriendelijkst is. Wat wél ondubbelzinnig vast staat, is dat het milieu is gebaat met het kopen van tweedehands boeken in plaats van nieuwe, en met het verkopen of schenken van boeken die je niet meer nodig hebt aan tweedehandswinkels. Ook goed is alleszins het uit- en ontenen van boeken. Eveneens aan te raden is zo lang mogelijk te doen met tablet, e-reader, laptop of desktop. En koop je toch een nieuw apparaat, gooi het oude dan niet weg maar verkoop of schenk het aan een ander.

